

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
E. TANCHEV IŠVADA,
pateikta 2020 m. liepos 16 d.¹

Byla C-764/18

**Ayuntamiento de Pamplona
prieš
Orange España SAU**

(*Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2002/20/EB – Taikymo sritis – Elektroninių ryšių paslaugos sąvoka – 12 ir 13 straipsniai – Mokestis už teisę įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja“

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su Direktyvos 2002/20/EB (toliau – Leidimų direktyva)², kurios 1 straipsnio 1 dalimi siekiama suderinti ir supaprastinti leidimų taisykles ir sąlygas, kad būtų lengviau teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas visoje Europos Sąjungoje, aiškinimu. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš esmės yra susijęs su tos direktyvos 12 ir 13 straipsniais, kuriais valstybėms narėms atitinkamai leidžiama nustatyti mokesčius, siekiant padengti bendrojo leidimo schemos valdymo išlaidas, ir mokesčius už teises į radijo dažnių ir numerių naudojimą arba už teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Orange España SAU*, fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugų teikėjo, ir *Ayuntamiento de Pamplona* (Pamplonos savivaldybės taryba) ginčą dėl nustatytos rinkliavos už savivaldybės teritorijoje esančią valstybei priklausančią žemę, siekiant įrengti infrastruktūrą, reikalingą elektroninių ryšių paslaugoms teikti.

3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, būtent *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija), siekia išsiaiškinti, ar tokia rinkliava patenka į Leidimų direktyvos taikymo sritį ir, jeigu taip, ar būdas, kuriuo ta rinkliava apskaičiuojama atsižvelgiant tik į įmonės uždirbtas ikimokestines metines pajamas už tam tikrų elektroninių ryšių paslaugų teikimą, yra suderinama su Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniais. Pažymėtina, kad šie klausimai užduodami atsižvelgiant į 2012 m. liepos 12 d. Sprendimą *Vodafone España ir France Telecom España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:446) (toliau – sprendimas *Vodafone España ir France Telecom España*), kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad už panašų valstybinės žemės naudojimą nustatytas mokestis nepateko į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį, nes buvo taikomas operatoriams, kurie, nepaisant to, kad toje žemėje įrengti įrenginiai jiems nepriklausė, naudojo juos mobiliojo ryšio telefonijos paslaugoms teikti, ir kuriame Teisingumo Teismas dėl šios priežasties nepriėmė sprendimo dėl bylos esmės, t. y. dėl tos nuostatos suderinamumo su mokesčio apskaičiavimo būdu.

¹ Originalo kalba: anglų.

² 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų Direktyva) (OL L 108, 2002, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337).

I. Teisinė sistema

A. ES teisė

4. Leidimų direktyvos 12 straipsnis „Administraciniai mokesčiai“ suformuluotas taip:

„1. Bet kurie administraciniai mokesčiai, taikomi įmonėms, teikiančioms paslaugą ar tinklą pagal bendrąjį leidimą ar turinčioms naudojimo teisę, turi:

- a) dengti bendra suma tik administracines sąnaudas, susidarančias valdant, kontroliuojant ir vykdant bendrojo leidimo schemą ir naudojimo teises bei 6 straipsnio 2 dalyje nurodytus specifinius įpareigojimus, į kurias gali įeiti tarptautinio bendradarbiavimo, derinimo ir standartizacijos, rinkos analizės, reikalavimų laikymosi priežiūros ir kitokios rinkos kontrolės sąnaudos bei sąnaudos, susijusios su antrinės teisės aktų ir administracinių sprendimų, tokių kaip sprendimai dėl prieigos ar sujungimo, rengimu ir vykdymu; ir
- b) būti taikomi atskiroms įmonėms objektyviai, skaidriai ir proporcingai, stengiantis mažinti papildomas administracines sąnaudas ir susijusias išlaidas.

2. Kai nacionalinės reguliavimo institucijos taiko administracinius mokesčius, jos skelbia metines savo administracinių sąnaudų apžvalgas ir surinktų mokesčių bendrą sumą. Atitinkami koregavimai atliekami atsižvelgiant į mokesčių bendros sumos ir administracinių sąnaudų skirtumą.“

5. Šios direktyvos 13 straipsnis „Mokesčiai už naudojimo teises ir teises įrengti įrenginius“ suformuluotas taip:

„Valstybės narės gali leisti atitinkamai institucijai taikyti tokius mokesčius už radijo dažnių ar numerių naudojimą ar teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, kurie atitinka būtinybę užtikrinti tokių išteklių optimalų naudojimą. Valstybės narės užtikrina, kad tokie mokesčiai būtų objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai, ir atsižvelgia į Direktyvos 2002/21/EB (Pagrindų direktyva) 8 straipsnio tikslus.“

B. Ispanijos teisė

6. Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014³ 2 straipsnyje 1 pastraipoje nustatyta:

„Apmokestinimą sukeliantis įvykis yra išimtinis arba specialiomis teisėmis pagrįstas naudojimas savivaldybės teritorijoje esančia valstybei priklausančia žeme, erdve ir žemės gelmėmis, tiesiant fiksuotojo, mobiliojo ryšio telefonijos ir kitų elektroninės komunikacijos paslaugų kabelius, vamzdžius ir laidus, įskaitant linijų stulpus, kabelius, atramas, saugos, paskirstymo ar registracijos dėžes, transformatorines, karnizus, atsvaras, antenas, pardavimo automatus ir kitus su paslaugos teikimu susijusius įtaisus.“

7. Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Mobiliojo ryšio telefonų operatoriai, kuriems nepriklauso tinklai, kuriais teikiama ši paslauga, net jeigu jiems priklauso šių tinklų naudojimo, prieigos arba prisijungimo prie jų teisės, neprivalo mokėti mokesčio.“

³ Ordenanza fiscal n.º 22/2014 del Ayuntamiento de Pamplona, reguladora de la tasa por aprovechamientos especiales del suelo, vuelo y subsuelo del dominio público local por las empresas explotadoras de servicios de suministros (Pamplonos savivaldybės tarybos mokesčių potvarkis Nr. 22/2014, kuriuo reglamentuojamas mokestis už tiekimo paslaugas teikiančių įmonių specialų naudojimąsi savivaldybės teritorijoje esančia valstybei priklausančia žeme, erdve ir žemės gelmėmis) (toliau – Mokesčių potvarkis Nr. 22/2014).

Kitais paslaugų teikimo atvejais tiek naudojamų tinklų arba infrastruktūros savininkai, tiek naudojimosi, prieigos arba prisijungimo prie šių tinklų teisės turėtojai yra apmokestinamieji asmenys.“

8. Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 5 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Apmokestinimo bazė, kuriai taikomas mokesčio tarifas siekiant apskaičiuoti mokesčio dydį, nustatoma pagal ikimokestines pajamas, kurias apmokestinamieji asmenys kasmet gauna savivaldybės teritorijoje. Apmokestinimo bazės nustatymo kriterijai netaikomi mobiliojo ryšio operatoriams.

2. Ikimokestinėmis pajamomis laikomos kiekvienai įmonei priskirtinos pajamos, gautos kaip atlygis už paslaugas, kurios šioje savivaldybėje suteiktos apmokestinamajam asmeniui vykdant savo įprastą veiklą. Mokestis netaikomas tik pajamoms, gautoms dėl neįprastų įvykių arba veiklos.

3. Jeigu apmokestinamasis asmuo pasinaudojo kitų asmenų tinklais specialiam naudojimui, apmokestinimo bazė yra savivaldybėje gautos ikimokestinės pajamos, atėmus tinklo savininkui sumokėtas bet kokias sumas už prieigą prie jo tinklo arba prisijungimą prie jo. Tokių tinklų savininkai įtraukia šias sumas į savo metines ikimokestines pajamas.

<...>“

9. Pagal Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 6 straipsnį mokesčio suma apskaičiuojama taikant 1,5 proc. tarifą apmokestinimo bazei, kaip apibrėžta to paties potvarkio 5 straipsnyje.

II. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

10. *Orange España*, kuri, kaip nurodyta 2 dalyje, teikia fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugas Pamplonos savivaldybėje (Ispanija), pateikė Pamplonos savivaldybės tarybai deklaraciją apie už 2014 m. antrą ketvirtį mokėtiną rinkliavą už specialų naudojimąsi savivaldybės teritorijoje esančia valstybei priklausančia žeme, erdve ir žemės gelmėmis, kaip nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 (toliau – Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava), teikiant minėtas paslaugas (toliau – mokesčio deklaracija). Mokesčio deklaracijoje ikimokestinėms pajamoms, kurių suma 1 188 269,59 EUR, buvo pritaikytas Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 6 straipsnyje nustatytas 1,5 proc. mokesčio tarifas, todėl *Orange España* mokestinė prievolė Pamplonos savivaldybės tarybai buvo 7 928,71 EUR.

11. Tačiau, atsižvelgdama į tai, kad, pirma, *Orange España* nepriklauso tinklas, kuriame ji teikia paslaugas Pamplonos savivaldybėje, taigi ji nėra apmokestinamasis asmuo pagal Mokesčių potvarkį Nr. 22/2014 ir, antra, pagal Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsnius draudžiama nustatyti mokestį arba rinkliavą, kuri apskaičiuojama tik kaip konkreti įmonės ikimokestinių pajamų procentinė dalis, *Orange España* paprašė Pamplonos savivaldybės tarybos patikslinti mokesčio deklaraciją ir atlyginti nepagrįstai sumokėtą sumą (toliau – prašymas patikslinti mokesčio deklaraciją).

12. 2014 m. rugsėjo 18 d. sprendimu *Directora de Hacienda del Ayuntamiento de Pamplona* (Pamplonos savivaldybės tarybos finansų direktorius) atmetė prašymą patikslinti mokesčio deklaraciją, remdamasis tuo, kad mokesčio deklaracijoje nebuvo teisės ar faktinės klaidos ir kad ji atitiko Mokesčių potvarkį Nr. 22/2014, atsižvelgiant į tai, kad jame „nustatyta, kad rinkliava netaikoma tik mobiliojo ryšio telefonijos operatoriams, kurie neturi savo infrastruktūros, tačiau turi naudojimo, prieigos ar prisijungimo prie trečiųjų šalių tinklų teisę“.

13. 2015 m. gruodžio 4 d. sprendimu *Juez de lo Contencioso-Administrativo n.º 1 de Pamplona* (Pamplonos administracinis teismas Nr. 1, Ispanija) atmetė skundą dėl *Directora de Hacienda del Ayuntamiento de Pamplona* (Pamplonos savivaldybės tarybos finansų direktorius) sprendimo, remdamasis tuo, kad, pirma, *Orange España* priklausė tinklas, kuriame ji teikė paslaugas, ir dėl šios

priežasties ji negalėjo būti atleista nuo Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 nustatytos prievolės sumokėti mokesčių ir, antra, tos rinkliavos apskaičiavimo tvarka buvo suderinama su *Ley Foral 2/1995, de 10 de marzo, de Haciendas Locales de Navarra* (1995 m. kovo 10 d. Regioninis įstatymas Nr. 2/1995 dėl Navaros teritorinio vieneto biudžeto) 105 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa.

14. Nagrinėdamas apeliacinį skundą dėl to sprendimo, *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* (Navaros aukštesnysis teisingumo teismas, Ispanija) 2016 m. lapkričio 15 d. priėmė sprendimą, kuriuo iš dalies patenkino apeliacinį skundą. Tame sprendime Navaros aukštesnysis teisingumo teismas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, jog fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugos laikytinos elektroninių ryšių paslaugomis, jos patenka į Leidimų direktyvos taikymo sritį. Be to, tas teismas nusprendė, kad, nors tos direktyvos 12 ir 13 straipsniais nedraudžiama tinklų, naudojamų fiksuotojo ryšio telefonijos, mobiliojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugoms teikti, savininkams nustatyti rinkliavą, tačiau jais vis tiek draudžiama nustatyti tvarką, pagal kurią tokios rinkliavos suma būtų nustatoma remiantis įmonės ikimokestinėmis pajamomis arba apyvarta, nes toks apskaičiavimo būdas nėra nei objektyvus, nei proporcingas. Taigi *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* (Navaros aukštesnysis teisingumo teismas) Mokesčių potvarkio 22/2014 5 straipsnio 1 dalies antros pastraipos antrajame sakinyje (kuriame buvo nustatyta, kad „apmokestinimo bazės nustatymo kriterijai netaikomi mobiliojo ryšio telefonijos operatoriams“) pateiktą nuorodą į sąvoką „mobiliojo“ paskelbė neteisėta ir ją panaikino. Todėl jis nusprendė, kad *Orange España* turėjo teisę į jos mokesčio deklaracijoje nurodytos sumos kompensaciją.

15. Pamplonos savivaldybės taryba dėl *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* (Navaros aukštesnysis teisingumo teismas) sprendimo pateikė kasacinį skundą *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas).

16. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) laikėsi nuomonės, kad, nors sprendimas *Vodafone España ir France Telecom España*, kaip ir ši byla, buvo susijęs su mokesčiu už specialų valstybinės žemės panaudojimą, toks mokeskis tame sprendime buvo nustatytas *mobiliojo* ryšio telefonijos paslaugų teikėjams, o šioje byloje juo apmokestinama *Orange España*, kuri yra *fiksuotojo* ryšio telefonijos ir *internetu prieigos paslaugų* teikėja. *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) taip pat laikėsi nuomonės, kad Teisingumo Teismas dar nepriėmė sprendimo dėl mokesčio arba rinkliavos apskaičiavimo būdo, kai procentiniu dydžiu išreikštas tarifas taikomas metinėms ikimokestinėms pajamoms, kurias operatorius gavo teikdamas tam tikroje teritorijoje elektroninių ryšių paslaugas, atitikties Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniams.

17. Todėl *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas) sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1) Ar [Leidimų direktyvoje], kaip išaiškinta Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl mobiliųjų telekomunikacijų sektoriuje veikiančių įmonių, ir būtent jos 12 ir 13 straipsniuose nustatyti valstybių narių apmokestinimo kompetencijos ribojimai taikomi įmonėms, teikiančioms fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto paslaugas?
- 2) Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai (ir pripažinta, kad ta direktyva taikoma fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto paslaugų teikėjams), ar pagal [Leidimų direktyvos] 12 ir 13 straipsnius valstybėms narėms leidžiama nustatyti mokesčių ar rinkliavą, apskaičiuojamus atsižvelgiant tik į įmonės, kuri yra įrenginių savininkė, uždirbtas ikimokestines metines pajamas už tam tikroje teritorijoje suteiktas fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto paslaugas?“

18. Rašytines pastabas pateikė Pamplonos savivaldybės taryba, *Orange España*, Ispanijos vyriausybė ir Europos Komisija. Šios šalys 2019 m. gruodžio 18 d. posėdyje pateikė žodinius argumentus.

III. Analizė

A. Pirmasis prejudicinis klausimas

19. Užduodamas pirmąjį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugos laikytinos elektroninių ryšių paslaugomis pagal Leidimų direktyvą, įskaitant jos 12 ir 13 straipsnius.

20. Pamplonos savivaldybės taryba, *Orange España* ir Komisija teigia, kad Leidimų direktyva taikoma fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugų teikimui. Ispanijos vyriausybė pritaria šiai nuomonei⁴.

21. Todėl, atsižvelgdamas į toliau pateiktus motyvus, neabejoju, kad fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugos laikytinos elektroninių ryšių paslaugomis pagal Leidimų direktyvą, įskaitant jos 12 ir 13 straipsnius.

22. Leidimų direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ta direktyva taikoma „leidimams teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas“.

23. Pagal Leidimų direktyvos 2 straipsnio 1 dalį taikomos Direktyvos 2002/21/EB (toliau – Pagrindų direktyva)⁵ 2 straipsnyje nustatytos apibrėžtys.

24. Pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą „elektroninių ryšių paslauga“ – tai „paslauga, paprastai teikiama už atlygį, kuri visa ar didžiąja dalimi susideda iš signalų perdavimo elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo paslaugas tinklais, naudojamais transliavimui“.

25. Pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio a punktą „elektroninių ryšių tinklas [-ai]“ yra perdavimo sistemos ir įranga, „kurie leidžia perduoti signalus laidais, radijo, optinėmis ar kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis, įskaitant palydovinius tinklus, fiksuotojo (linijų ir paketų perjungiamojo, įskaitant internetą) ir judriojo ryšio antžeminius tinklus, elektros perdavimo kabelines sistemas“.

26. Kalbant, pirma, apie fiksuotojo ryšio telefonijos paslaugas, man atrodo, kad jas sudaro signalų perdavimas Pagrindų direktyvos 2 straipsnio a punkte nurodytomis priemonėmis⁶. Šiuo atžvilgiu norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad tos pačios direktyvos 10 konstatuojamojoje dalyje, kurioje nurodyta, kad ta direktyva taikoma „balso telefonijos“ paslaugoms, nedaroma jokio skirtumo tarp fiksuotojo ir mobiliojo ryšio telefonijos. Taip pat norėčiau pažymėti, kad, kaip nurodyta Pagrindų direktyvos 5 konstatuojamojoje dalyje ir Leidimų direktyvos 2 konstatuojamojoje dalyje, įvairių elektroninių ryšių tinklų bei paslaugų ir jų technologijų konvergencija reikalauja, kad šiems tinklams ir paslaugoms būtų taikomos vienodos taisyklės. Vadinasi, tiek fiksuotojo, tiek mobiliojo ryšio telefonijos paslaugos turėtų būti laikomos elektroninių ryšių paslaugomis Pagrindų direktyvos, taigi ir Leidimų direktyvos taikymo tikslais.

4 Tiksliau variant, Ispanijos vyriausybė teigia, kad Leidimų direktyvoje, „atrodo, pateikiama nuoroda“ į visus elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, nesvarbu fiksuotojo ar mobiliojo ryšio.

5 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų Direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349).

6 Norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad nėra jokių įrodymų, iš kurių būtų matyti, kad Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte numatyta kuri nors iš dviejų išimčių, t. y. turinio teikimo paslaugos ir informacinės visuomenės paslaugos, kurios iš dalies arba visiškai nėra teikiamos perduodant elektroninių ryšių tinklų signalus, būtų taikoma šioje byloje (žr. 2019 m. birželio 13 d. Sprendimo *Google*, C-193/18, EU:C:2019:498, 29 punktą).

27. Antra, kalbant apie interneto paslaugas, pažymėtina, kad jos taip pat turėtų būti laikomos elektroninių ryšių paslaugomis, kaip tai suprantama pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą. Taip yra todėl, kad tos pačios direktyvos 2 straipsnio a punkte nustatyta, kad fiksuotojo ryšio antžeminiai tinklai, kuriais galima perduoti signalus, „įskaitant internetą“, turi būti laikomi elektroninių ryšių tinklais tos direktyvos taikymo tikslais. Be to, Pagrindų direktyvos 10 konstatuojamosios dalies paskutiniame sakinyje nustatyta, kad „prieiga prie interneto“ yra elektroninių ryšių paslauga. Be to, Reglamento (ES) 2015/2120⁷ 2 straipsnio antros pastraipos 2 punkte sąvoka „internetu prieigos paslauga“ apibrėžiama kaip „viešai prieinama *elektroninių ryšių paslauga*, kuri suteikia galimybę prisijungti prie interneto“⁸, turint omenyje, kad Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punkte nustatyta elektroninių ryšių paslaugų apibrėžtis galioja taikant Reglamentą 2015/2120⁹. Galiausiai Direktyvoje (ES) 2018/1972¹⁰, kuria, be kita ko, panaikintos ir pakeistos Pagrindų direktyva ir Leidimų direktyva, paaiškinama, kad elektroninių ryšių paslaugos „apima visų pirma „internetu prieigos paslaugą [-as]“, kaip apibrėžta [Reglamento 2015/2120] 2 straipsnio antros pastraipos 2 punkte“.

28. Todėl atsakymas į pirmąjį klausimą turėtų būti toks, kad fiksuotojo ryšio telefonijos ir internetu prieigos paslaugos turi būti laikomos elektroninių ryšių paslaugomis, kaip jos suprantamos pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio c punktą, ir, būdamos tokios, elektroninių ryšių paslaugomis Leidimų direktyvos, įskaitant jos 12 ir 13 straipsnius, tikslais.

B. Antrasis prejudicinis klausimas

29. Užduodamas antrąjį klausimą, į kurį Teisingumo Teismas turi atsakyti, tik jeigu nuspręs, kad Leidimų direktyva taikoma fiksuotojo ryšio telefonijos ir internetu paslaugų teikėjams, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagal tos direktyvos 12 ir 13 straipsnius valstybėms narėms leidžiama nustatyti mokestį arba rinkliavą, apskaičiuojamus atsižvelgiant tik į įmonės uždirbtas metines ikimokestines pajamas už tam tikroje teritorijoje suteiktas minėtas paslaugas.

30. Toliau visų pirma išnagrinėsiu, ar mokestis arba rinkliava, kuri nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, patenka į Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį ir, antra, ar, jeigu būtų taikoma kuri nors iš šių nuostatų, pagal tą direktyvą draudžiama tą mokestį arba rinkliavą apskaičiuoti atsižvelgiant tik į įmonės uždirbtas metines ikimokestines pajamas už tam tikroje teritorijoje suteiktas fiksuotojo ryšio telefonijos arba internetu prieigos paslaugas.

7 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas, kuriuo nustatomos priemonės, susijusios su atvira internetu prieiga, ir kuriuo iš dalies keičiami Direktyva 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis, ir Reglamentas (ES) Nr. 531/2012 dėl tarptinklinio ryšio per viešuosius judriojo ryšio tinklus Sąjungoje (OL L 310, 2015, p. 1).

8 Išskirta mano.

9 Taip pat reiktų pateikti nuorodą į Reglamento 2015/2120 2 straipsnio pirmą pastraipą, kurioje nustatyta, kad „[š]iame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys nustatytos [Pagrindų direktyvos] 2 straipsnyje“.

10 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018, p. 36). Žr. tos direktyvos 2 straipsnio 4 punkto a papunktį. Ji įsigaliojo 2018 m. gruodžio 20 d. ir į nacionalinę teisę turi būti perkelta iki 2020 m. gruodžio 21 d., todėl ji netaikoma pagrindinėje byloje (žr. direktyvos 124 ir 126 straipsnius).

1. *Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnių taikymas*

31. Teismo posėdyje Pamplonos savivaldybės taryba teigė, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava nepatenka į Leidimų direktyvos taikymo sritį, kadangi ta rinkliava apmokestinami ne tik elektroninių ryšių operatoriai, bet ir visi tinklo operatoriai, kurie teikia visuotinės svarbos paslaugas¹¹.

32. Ispanijos vyriausybė sutinka su Pamplonos savivaldybės tarybos nuomone, kad Leidimų direktyva netaikoma Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava. Ji pažymi, kad ta direktyva nesiekia suderinti mokesčių. Todėl, pasak Ispanijos vyriausybės, į pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti nereikia.

33. *Orange España* ir Komisija laikosi nuomonės, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava patenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį.

34. Prieš pradėdamas nagrinėti, ar tokia rinkliava, kuri nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, patenka į Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį, toliau šioje išvadoje išsiaiškinsiu, ar ta direktyva valstybėms narėms draudžiama nustatyti mokesčius arba rinkliavas už elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimą, išskyrus tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose nurodytus tinklus ir paslaugas.

a) Ar Leidimų direktyva valstybėms narėms draudžiama nustatyti mokesčius arba rinkliavas, nenumatytus tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose?

35. Manau, kad Leidimų direktyva nedraudžiama nustatyti mokesčių arba rinkliavų, nenumatytų tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose, už elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimą, tačiau su sąlyga, kad tokiais mokesčiais arba rinkliavomis nepakenkiama tos direktyvos veiksmingumui.

36. Iš tiesų 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendime *Albacom ir Infostrada* (C-292/01 ir C-293/01, EU:C:2003:480) (toliau – sprendimas *Albacom*) Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybėms narėms draudžiama „individualias licencijas turinčioms telekomunikacijos sektoriaus įmonėms“ nustatyti mokesčius arba rinkliavas „vien dėlto, kad jos turi tokias licencijas“, „išskyrus ir papildant“¹² mokesčius ir rinkliavas, kurie patenka į vieną iš Direktyvos 97/13/EB¹³ 6 ir 11 straipsniuose nurodytų atvejų. Pasak Teisingumo Teismo, taip buvo dėl to, kad Direktyvos 97/13 tikslas, būtent telekomunikacijų rinkos liberalizavimas, būtų pažeistas, jeigu valstybės narės galėtų laisvai nustatyti finansinius mokesčius sektoriaus įmonėms ir taip sukurti kliūčių laisvai teikti telekomunikacijų paslaugas¹⁴. Kaip pažymėjo generalinis advokatas Philippe Léger, iš sprendimo *Albacom* darytina išvada, kad „su leidimų išdavimo procedūromis arba pačiais leidimais susijusių piniginių prievolių, kurias valstybės narės gali nustatyti telekomunikacijų įmonėms, sąrašas yra galutinis: jei mokesčiai nepatenka nė į vieną iš Direktyvoje 97/13 numatytų kategorijų, jis yra uždraustas“¹⁵.

11 Teismo posėdyje Pamplonos savivaldybės taryba pažymėjo, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava skiriasi nuo Sprendime *Vodafone España ir France Telecom España* nagrinėto mokesčio, nes pastaruoju buvo apmokestinami tik mobiliojo ryšio telefonijos paslaugų teikėjai. Pamplonos savivaldybės taryba paaiškino, kad tame sprendime nagrinėtą mokesį tam tikros savivaldybės nustatė kaip 1,5 proc. ikimokestinių pajamų dydžio mokesčio, taikomo visiems visuotinės svarbos paslaugų teikėjams, išimtį mainais už viešosios nuosavybės užimtumą ir kad tas mokestis buvo apskaičiuojamas naudojant formulę, kurios koeficientai yra naudojami telefono ryšiu vidurkis miesto vienetui, mobiliojo telefono ryšio naudojimo dalis, savivaldybėje įrengtų fiksuotojo ryšio telefono linijų skaičius, savivaldybės gyventojų skaičius ir vienam mobiliojo ryšio telefonui tenkantis naudojimosi telefonu ir kitomis paslaugomis vidurkis (šiuo klausimu žr. generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvados, pateiktos sujungtose bylose *Vodafone España*, C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 29 ir 30 punktus).

12 Sprendimas *Albacom* (28 ir 42 punktai).

13 1997 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl bendrųjų leidimų ir individualių licencijų išdavimo telekomunikacijų paslaugų srityje bendrųjų principų (OL L 117, 1997, p. 15). Direktyva 97/13 buvo panaikinta priėmus Pagrindų direktyvą. Direktyvos 97/13 6 ir 11 straipsniai atitinka Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsnius.

14 Sprendimas *Albacom* (37, 40 ir 41 punktai).

15 Generalinio advokato Philippe Léger išvada sujungtose bylose *Mobistar ir Belgacom Mobile* (C-544/03 ir C-545/03, EU:C:2005:203, 27 punktus).

37. Panašios pozicijos dėl mokesčio už valstybinės žemės naudojimą, kuriuo pagal Ispanijos teisę buvo apmokestinami mobiliojo ryšio telefonijos paslaugų teikėjai, Teisingumo Teismas laikėsi Sprendime *Vodafone España ir France Telecom España*. Tame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad, pirma, Leidimų direktyvos 13 straipsnis netaikomas tam mokesčiui atsižvelgiant į tai, kaip juo apmokestinami operatoriai, kurie neturi savivaldybės teritorijoje esančioje valstybei priklausančioje žemėje įrengtų įrenginių, tačiau tuos įrenginius naudoja tik tam, kad teiktų mobiliojo ryšio telefonijos paslaugas, ir, antra, ta nuostata draudžiama tą mokestį nustatyti tiems patiems operatoriams¹⁶. Teisingumo Teismo išvados, kad Leidimų direktyvos 13 straipsniu tas mokestis yra draudžiamas, pagrindą galima rasti sprendimo 28 punkte, kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, „kad pagal Leidimų direktyvą valstybės narės gali rinkti tik tuos su elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimu susijusius mokesčius ar rinkliavas, kurie numatyti šioje direktyvoje“.

38. Tačiau paskesniuose sprendimuose, priimtuose po sprendimų *Albacom* ir *Vodafone España ir France Telecom España*, Teisingumo Teismas, nustatęs, kad nagrinėjamas mokestis arba rinkliava nepatenka į Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį, vis tiek nusprendė, kad tomis nuostatomis *nebuvo* draudžiama nustatyti tokio mokesčio arba rinkliavos¹⁷. Tuose sprendimuose Teisingumo Teismas nenagrino Leidimų direktyvos tikslo arba sistemos, kuriais jis rėmėsi sprendimuose *Albacom* ir *Vodafone España ir France Telecom España*, prieidamas prie išvados, kad ta direktyva valstybėms narėms buvo draudžiama nustatyti mokesčius arba rinkliavas, susijusius su tinklų ir elektroninių ryšių paslaugų teikimu, kurie nepateko į tos direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį. Remiantis šiais sprendimais, darytina išvada, kad, kaip pažymėjo generalinis advokatas Nils Wahl, „Leidimų direktyvos 13 straipsniu nenustatomas galutinis visų mokesčių ir rinkliavų, kurie gali būti nustatyti elektroninių ryšių operatoriams, sąrašas“¹⁸.

39. Žinoma, galima būtų tvirtinti, kad sprendimus *Albacom* ir *Vodafone España ir France Telecom España* galima suderinti su 17 išnašoje nurodytais sprendimais, jeigu darytume prielaidą, kad valstybės narės tik „pagal Leidimų direktyvą“¹⁹ negali nustatyti mokesčių arba rinkliavų, kurie nenumatyti tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose. Jeigu būtų laikomasi to požiūrio, Leidimų direktyvą reiktų aiškinti kaip draudžiančią nustatyti kitus mokesčius ar rinkliavas, išskyrus numatytąsias tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose, *jeigu tokie mokesčiai arba rinkliavos yra susiję su elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikimu*²⁰, ir, priešingai, – kaip nedraudžiančią nustatyti tokių mokesčių arba rinkliavų tais atvejais, kai jos nėra susijusios su elektroninių ryšių tinklų arba paslaugų teikimu²¹.

16 Sprendimas *Vodafone España ir France Telecom España* (34 ir 35 punktai).

17 2013 m. birželio 27 d. Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-485/11, neskelbiama Rinkinyje, EU:C:2013:427, 34 ir 39 punktai), 2013 m. birželio 27 d. Sprendimas *Vodafone Malta ir Mobisle Communications* (C-71/12, EU:C:2013:431, 28 ir 29 punktai), 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimas *Belgacom ir Mobistar* (C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 37 ir 38 punktai), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:649, 22–24 punktai) ir 2015 m. gruodžio 17 d. *Proximus* (C-517/13, EU:C:2015:820, 35 ir 36 punktai).

18 Generalinio advokato Nils Wahl išvada, pateikta byloje *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:446, 32 punktas). Tą patį būtina pasakyti apie Leidimų direktyvos 12 straipsnį (kaip savo išvados 34 punkte pažymėjo generalinis advokatas Nils Wahl).

19 2006 m. liepos 18 d. Sprendimas *Nuova società di telecomunicazioni* (C-339/04, EU:C:2006:490, 35 punktas), 2011 m. kovo 10 d. Sprendimas *Telefónica Móviles España* (C-85/10, EU:C:2011:141, 21 punktas), 2012 m. liepos 12 d. Sprendimas *Vodafone España ir France Telecom España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:446, 28 punktas), 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Belgacom ir kt.* (C-375/11, EU:C:2013:185, 40 punktas), 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimas *Belgacom ir Mobistar* (C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 30 punktas), 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:649, 16 punktas), 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimas *Proximus* (C-454/13, EU:C:2015:819, 20 punktas) ir 2018 m. sausio 30 d. Sprendimas *X ir Visser* (C-360/15 ir C-31/16, EU:C:2018:44, 79 punktas).

20 Leidimų direktyvos taikymo sritis apibrėžta jos 1 straipsnio 2 dalyje, kurioje nustatyta, kad ji „taikoma leidimams teikti elektroninių ryšių tinklų ir paslaugas“.

21 Šiuo klausimu žr. generalinio advokato Nils Wahl išvadą, pateiktą byloje *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:446, 31–37 punktai). Taip pat žr. generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvadą, pateiktą sujungtose byloje *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 67 punktas), kurioje teigiama, kad „mokestis arba rinkliava patenka į Leidimų direktyvos taikymo sritį, jeigu mokestis ar rinkliava siejami su galimybe patekti į elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinką arba galimybe gauti išteklius, kaip antai numeriai, radijo dažniai ir „priėjimo teisė“. Jeigu taip yra, valstybės narės gali taikyti mokesčius ir rinkliavas tik 12 ir 13 straipsniuose nurodytais tikslais ir tik laikydamosi juose nustatytų sąlygų. Jos negali taikyti jokių kitų mokesčių ar rinkliavų. Todėl <...> nemanau, kad valstybė narė gali nevaržoma nustatyti bet kokį mokestį, kurį netaikomas Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnis.“

40. Tačiau man atrodo, kad ankstesniame punkte aprašytas požiūris nebūtų suderinamas su Teisingumo Teismo išvada, pateikta 2015 m. spalio 6 d. Sprendime *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:649) (toliau – Sprendimas *Base Company*) ir 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendime *Proximus* (C-517/13, EU:C:2015:820) (toliau – Sprendimas *Proximus*), kad pagal Leidimų direktyvą *nedraudžiama* atitinkamai nustatyti mokesčių mobiliojo ryšio telefonijos ryšio bokštų arba stiebų savininkams²² ir mokesčių visiems fiziniams arba juridiniams asmenims, eksploatuojantiems mobiliojo ryšio telefonijos tinklo ryšio bokštus ir (arba) siūstuvus ir imtuvus²³, *net jeigu nė viena iš šių rinkliavų nepatenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį*. Mano manymu, kadangi mobiliojo ryšio telefonijos ryšio bokštai, stiebai ir siūstuvai (imtuvai) sudaro sąlygas teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, šiuose dviejuose sprendimuose nagrinėjamos rinkliavos gali būti laikomos susijusiomis tik su tokių tinklų ir paslaugų teikimu, taigi ir nustatomomis „pagal Leidimų direktyvą“. Todėl jeigu būtų laikomasi ankstesniame punkte aprašyto požiūrio, būtų galima daryti išvadą, kad pagal tą direktyvą draudžiama nustatyti minėtas rinkliavas. Tačiau Teisingumo Teismas nusprendė priešingai.

41. Mano manymu, tai reiškia, kad Teisingumo Teismo išvada, prie kurios jis priėjo 17 išnašoje nurodytuose sprendimuose, kad pagal Leidimų direktyvą *nedraudžiama* nustatyti kitokio mokesčio ar rinkliavos nei numatytieji tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose, turėtų būti laikoma pakeičiančia ankstesnę jurisprudenciją, ypač Sprendimą *Vodafone España ir France Telecom España*²⁴. Šiuo atžvilgiu pažymiu, kad 2014 m. sausio 30 d. Nutartyje *France Telecom España* (C-25/13, neskelbiama Rinkinyje, EU:C:2014:58) (toliau – Nutartis *France Telecom España*), kuri buvo susijusi su „tokio pat pobūdžio“ rinkliava, kuri nagrinėta Sprendime *Vodafone España ir France Telecom España*²⁵, Teisingumo Teismas, kitaip nei tame sprendime, laikėsi šiek tiek kitokio požiūrio. Ir tame sprendime, ir toje nutartyje Teisingumo Teismas konstatavo, kad Leidimų direktyvos 13 straipsniu buvo draudžiama nustatyti tą rinkliavą. Tačiau tame sprendime buvo laikoma, kad rinkliava nepatenka į tos direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį, o pagal minėtą nutartį laikyta, kad rinkliava patenka į tos nuostatos taikymo sritį²⁶. Taip pat pažymiu, kad sprendimuose *Base Company* ir *Proximus*, priėjęs prie išvados, kad „Leidimų direktyvos 13 straipsnyje nurodyti ne visi mokesčiai, taikomi infrastruktūrai, kuri reikalinga elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms teikti“²⁷, Teisingumo Teismas nusprendė, kad valstybėms narėms *nebuvo draudžiama* nustatyti infrastruktūros, kuri sudarė sąlygas teikti tokius tinklus ir paslaugas, mokesčių, *net jeigu tie mokesčiai nepateko į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį*²⁸.

42. Todėl man atrodo, kad pagal Leidimų direktyvą *nedraudžiami* kiti nei tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose numatyti mokesčiai arba rinkliavos, kurie nustatomi už elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimą, jeigu jais nepakenkiama tos direktyvos veiksmingumui, t. y. tais mokesčiais arba rinkliavomis nesukuriama kliūčių laisvai teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas arba skatinti konkurenciją teikiant tokius tinklus ir paslaugas²⁹.

43. Dabar išnagrinėsiu, ar tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, patenka į Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį.

22 Sprendimas *Base Company* (5–9 ir 22 punktai).

23 Sprendimas *Proximus* (11–14 ir 33 punktai).

24 Šiuo klausimu žr. J. S. Pilczer, „Les redevances sur les opérateurs de communications électroniques: peut-on se faire une idée claire et précise de la portée de l'article 13 de la directive "autorisation"?,“ paskelbta *Bulletin fiscal*, 2015 m., Nr. 5, p. 268–275.

25 Nutartis, priimta byloje *France Telecom España* (27 punktas).

26 Žr. Sprendimo *Vodafone España ir France Telecom España* 34 punktą ir Nutarties *France Telecom España* 28 punktą.

27 Sprendimas *Base Company* (18 punktas) ir Sprendimas *Proximus* (30 punktas).

28 Sprendimas *Base Company* (24 punktas) ir Sprendimas *Proximus* (36 punktas).

29 Žr. generalinio advokato Nils Wahl išvadą, pateiktą byloje *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:446, 37 punktas).

b) Ar tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, patenka į Leidimų direktyvos 12 arba 13 straipsnio taikymo sritį?

44. Pirma, nėra jokios abejonės, kad toks mokestis nepatenka į Leidimų direktyvos 12 straipsnio taikymo sritį.

45. Remiantis jurisprudencija, administraciniai mokesčiai, kuriuos valstybės narės gali nustatyti pagal Leidimų direktyvos 12 straipsnį įmonėms, kurios teikia paslaugą arba tinklą pagal bendrąjį leidimą arba kurioms buvo suteikta naudojimo teisė, siekiant finansuoti nacionalinės reguliavimo institucijos veiklą, turi būti skirti tik bendrosioms administracinėms išlaidoms, susijusioms su tos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytomis veiklos rūšimis, padengti³⁰. Tačiau Teisingumo Teismui pateiktuose dokumentuose nėra informacijos, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava ketinama padengti bendrąsias administracines išlaidas, susijusias su viena arba keliomis iš tų veiklos rūšių. Taip pat neteigiama, kad būtent taip ir yra, atsižvelgiant į tai, kad, atsakydamos į Teisingumo Teismo klausimą, visos šalys sutarė, kad tas mokestis nepatenka į Leidimų direktyvos 12 straipsnio taikymo sritį.

46. Antra, man atrodo, kad tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, nepatenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį.

47. Kaip nurodyta šios išvados 41 punkte, Leidimų direktyvos 13 straipsnis nėra susijęs su visais mokesčiais, taikomais infrastruktūrai, kuri sudaro sąlygas teikti tinklus ir elektroninių ryšių paslaugas. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta, kad mokestis, kurio mokėjimo sąlyga yra susijusi su *teisių įrengti įrenginius* ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja *suteikimu*, patenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį³¹.

48. Žinoma, Nutartyje *France Telecom España* buvo nustatyta, kad rinkliava, kurios mokėjimo sąlyga buvo susijusi ne su teisių *įrengti* įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja *suteikimu*, bet su tokios įrangos *naudojimu*, pateko į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį. Tačiau tas kriterijus, kurio, mano žiniomis, Teisingumo Teismas netaikė kituose sprendimuose arba nutartyse, nėra suderinamas su Leidimų direktyvos 13 straipsnio formuluote, kurioje aiškiai nurodyti mokesčiai, nustatyti už teises „įrengti“ įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja.

49. Kalbant apie Leidimų direktyvos 13 straipsnyje vartojamas sąvokas „įrenginiai“ ir „įrengti“, pažymėtina, kad jos reiškia atitinkamai fizinius infrastruktūros objektus, kurie sudaro sąlygas teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, ir jų fizinį įrengimą ant atitinkamos valstybinės ar privačios nuosavybės³².

50. Šioje byloje Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 2 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta, kad „[a]pmokestinimą sukeltantis įvykis yra išimtinis arba specialiomis teisėmis pagrįstas *naudojimas* savivaldybės teritorijoje esančia valstybei priklausančia žeme, erdve ir žemės gelmėmis, tiesiant fiksuotojo, mobiliojo ryšio telefonijos ir kitų elektroninės komunikacijos paslaugų kabelius, vamzdžius

30 2018 m. sausio 30 d. Sprendimas *X ir Visser* (C-360/15 ir C-31/16, EU:C:2018:44, 64 punktas).

31 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimas *Belgacom ir Mobistar* (C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 37 punktas), Sprendimas *Base Company* (22 punktas) ir Sprendimas *Proximus* (35 punktas), ir 2018 m. sausio 30 d. Sprendimas *X ir Visser* (C-360/15 ir C-31/16, EU:C:2018:44, 71 punktas). Taip pat žr. generalinio advokato Nils Wahl išvadą, pateiktą byloje *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:446, 54 punktas), pagal kurią į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį patenka mokesčiai, „kurių mokėjimo pareiga atsiranda dėl radijo dažnių arba numerių naudojimo teisių suteikimo ir teisių įrengti įrenginius suteikimo plačiąja prasme“.

32 Sprendimas *Vodafone España ir France Telecom España* (32 punktas) ir generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvada, pateikta sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 52 punktas). Taip pat žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimą *Belgacom ir Mobistar* (C-256/13 ir C-264/13, EU:C:2014:2149, 33 punktas), Sprendimą *Base Company* (21 punktas), Sprendimą *Proximus* (34 punktas) ir 2018 m. sausio 30 d. Sprendimą *X ir Visser* (C-360/15 ir C-31/16, EU:C:2018:44, 68 punktas).

ir laidus <...>³³. Be to, pagal to potvarkio 4 straipsnio 3 dalį teikiant elektroninių ryšių paslaugas, išskyrus mobiliojo ryšio telefonijos paslaugas, infrastruktūros, kuri sudaro sąlygas teikti tokias paslaugas, savininkai ir teisių naudotis ta infrastruktūra arba naudotis prieiga prie jos turėtojai yra apmokestinamieji asmenys.

51. Todėl Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 įvykis, dėl kurio atsiranda prievolė mokėti rinkliavą, yra susijęs su teisių *naudotis* įrenginiais ant savivaldybės teritorijoje esančios valstybei priklausančios žemės, virš jos arba po ja – taigi savivaldybės teritorijoje esančia valstybei priklausančia žeme – suteikimu, bet ne teisių *įrengti* tokius įrenginius suteikimu.

52. Todėl ta rinkliava nėra panaši į 2018 m. sausio 30 d. Sprendime *X ir Visser* (C-360/15 ir C-31/16, EU:C:2018:44, 69 ir 70 punktai) nagrinėtą rinkliavą ar mokestį, kuriais buvo apmokestinami elektroninių ryšių tinklų teikėjai mainais už teisę *įrengti* kabelius valstybinėje žemėje ir ant jos, siekiant įrengti viešą elektroninių ryšių tinklą, ir kurie, kaip buvo nustatyta, pateko į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį.

53. Vadinas, Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava nepatenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį.

54. Kaip minėta šios išvados 42 punkte, Leidimų direktyva nedraudžiama nustatyti mokesčius arba rinkliavas, kurie nenumatyti tos direktyvos 12 ir 13 straipsniuose, už elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų teikimą, jeigu tokiais mokesčiais arba rinkliavomis nepakenkiama tos direktyvos veiksmingumui. Man atrodo, kad šioje byloje, kaip bus matyti iš šios išvados 76–79 punktų, nėra jokios priežasties manyti, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava sudaro kliūtį teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas arba skatinti konkurenciją teikiant tokius tinklus ir paslaugas, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

55. Vadinas, Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniais nedraudžiama nustatyti tokią rinkliavą, kokia numatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014.

56. Todėl, mano manymu, nėra poreikio nagrinėti, ar mokesčio apskaičiavimo atsižvelgiant tik į metines ikimokestines pajamas, kurias įmonė uždirbo teikdama fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto paslaugas, būdas yra suderinamas su Leidimų direktyvos 13 straipsniu. Tačiau, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, patenka į tos nuostatos taikymo sritį, toliau išnagrinėsiu šį klausimą.

2. Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymas

57. Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava pagal to potvarkio 5 ir 6 straipsnius apskaičiuojama taikant 1,5 proc. tarifą metinėms ikimokestinėms pajamoms, kurias įmonė uždirbo (šiuo atveju) atitinkamoje savivaldybėje teikdama fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto paslaugas. Sprendime, kuris ginčijamas pagrindinėje byloje, *Tribunal Superior de Justicia de Navarra* (Navaros aukštesnysis teisingumo teismas) nusprendė, kad Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsniais draudžiama nustatyti tokį mokesčio apskaičiavimo būdą, nes jis nėra nei objektyvus (remiamasi įmonės metinėmis ikimokestinėmis pajamomis), nei proporcingas (remiamasi skaičiavimo parametrais, kurie lemia perteklinę sumą atsižvelgiant į tai, kas yra būtina siekiant optimalaus ribotų išteklių panaudojimo)³⁴. Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Leidimų direktyvos 12 ir 13 straipsnių aiškinimas yra teisingas.

³³ Išskirta mano.

³⁴ Žr. šios išvados 14 punktą.

58. Pamplonos savivaldybės taryba teigia, kad Leidimų direktyvos 13 straipsniu nedraudžiama nustatyti mokesčio apskaičiavimo būdo, kuris būtų grindžiamas tik įmonės ikimokestinėmis pajamomis. Pamplonos savivaldybės taryba visų pirma teigia, kad i) Sprendime *Vodafone España ir France Telecom España* Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo dėl mokesčio apskaičiavimo būdo suderinamumo su Leidimų direktyvos 13 straipsniu; ii) toje nuostatoje neužsimenama apie tokį mokesčio apskaičiavimo būdą; iii) mokesčio apskaičiavimas, remiantis įmonės ikimokestinėmis pajamomis, yra objektyvi ir nediskriminacinė metodika, dėl kurios nereikia apskaičiuoti valstybinės nuosavybės naudojimo vertės, ir iv) tų pajamų dalis atitinka valstybinės nuosavybės naudojimo rinkos vertę. Ispanijos vyriausybė pritaria Pamplonos savivaldybės tarybos nuomonei.

59. *Orange España* teigia, kad Leidimų direktyvos 13 straipsniu draudžiama nustatyti mokesčio apskaičiavimo būdą, kuris būtų grindžiamas tik įmonės ikimokestinėmis pajamomis. *Orange España* visų pirma remiasi generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvada, pateikta sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 77 punktą), pagal kurią mokestis turi būti nustatomas, remiantis parametrais, susijusiais su poreikiu užtikrinti optimalų „priėjimo teisių“ naudojimą, pavyzdžiui, atitinkamo įmonės naudojamo turto naudojimo intensyvumu, trukme ir verte, ir 2011 m. kovo 10 d. Sprendimu *Telefónica Móviles España* (C-85/10, EU:C:2011:141, 28 punktą) bei 2013 m. kovo 21 d. Sprendimu *Belgacom ir kt.* (C-375/11, EU:C:2013:185, 51 punktą), kuriuose konstatuota, kad turi būti nustatytas tinkamas mokesčio dydis, kuris, be kita ko, atspindėtų ribotų išteklių, prie kurių turi prieigą operatoriai, naudojimo vertę. Komisija pritaria *Orange España* nuomonei.

60. Atsižvelgdamas į toliau išvardytas priežastis, manau, kad pagal Leidimų direktyvos³⁵ 13 straipsnį yra draudžiamas mokesčio apskaičiavimo būdas atsižvelgiant tik į įmonės uždirbtas metines ikimokestines pajamas už tam tikroje teritorijoje suteiktas fiksuotojo ryšio telefonijos arba interneto paslaugas.

61. Pirma, Leidimų direktyvos 13 straipsnyje iš tikrųjų nenustatytas konkretus mokesčio už teisę įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja sumos nustatymo metodas³⁶.

62. Tačiau pagal Leidimų direktyvos 13 straipsnį reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, pirma, kad mokesčiai už teises įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja būtų taikomi siekiant užtikrinti optimalų tos nuosavybės panaudojimą; ir, antra, kad jie būtų „objektyviai pagrįsti, skaidrūs, nediskriminaciniai ir proporcingi savo paskirčiai ir [atitiktų] [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnio tikslus“. Šios sąlygos yra kumuliatyvios³⁷.

63. Taigi jam taikomos pirmesniame punkte nurodytos sąlygos, kurias išnagrinėsiu toliau, būtent kad valstybės narės naudojasi diskrecija nustatyti mokesčio už teisę įrengti įrenginius ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja apskaičiavimo būdą.

64. Antra, nors administracinis mokestis, kuris patenka į Leidimų direktyvos 12 straipsnio taikymo sritį, gali būti apskaičiuojamas remiantis įmonės apyvarta arba ikimokestinėmis pajamomis, to paties negalima pasakyti apie mokestį, kuris patenka į tos direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį.

65. Taip yra todėl, kad nors Leidimų direktyvos 31 konstatuojamojoje dalyje aiškiai nurodyta, kad „su apyvarta susijęs platinimas [susijusi paskirstymo schema]“ yra „sąžiningas, paprastas ir skaidrus“ administracinio mokesčio apskaičiavimo būdas³⁸, tačiau tos direktyvos 13 straipsnyje nėra jokio lygiaverčio pareiškimo dėl mokesčių.

35 Nenagrinėsiu, ar Leidimų direktyvos 12 straipsniu draudžiamas toks mokesčio apskaičiavimo būdas, nes nekyla abejonų, kad tuo mokesčiu nesiekama padengti administracinių išlaidų, susijusių su bendrojo leidimo schemos valdymu, kontrole ir vykdymu (žr. šios išvados 44 ir 45 punktus).

36 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Belgacom ir kt.* (C-375/11, EU:C:2013:185, 49 punktą).

37 Generalinio advokato Nils Wahl išvada, pateikta byloje *Base Company* (C-346/13, EU:C:2015:446, 77 punktą).

38 Žr. 2011 m. liepos 21 d. Sprendimą *Telefónica de España* (C-284/10, EU:C:2011:513, 32 punktą).

66. Trečia, mano manymu, abejotina, kad mokesčio apskaičiavimo būdas atsižvelgiant tik į ikimokestines pajamas, kurias įmonė uždirbo teikdama elektroninių ryšių paslaugas, užtikrina optimalų įrenginių, sudarančių sąlygas teikti tas paslaugas, vadinasi, ir valstybinės žemės, ant kurios, virš kurios arba po kuria jie įrengti, panaudojimą.

67. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyta, kad tikslas užtikrinti, jog operatoriai optimaliai naudotų jiems prieinamus ribotus išteklius, lemia, kad būtų nustatytas tinkamas šio mokesčio dydis, be kita ko, atspindintis šių išteklių naudojimo vertę, o tai reiškia, kad turi būti atsižvelgta į atitinkamos rinkos ekonominę ir su technologijomis susijusią situaciją³⁹. Kaip pažymi generalinė advokatė Eleanor Sharpston, mokesčio dydis turi būti „susieta[s] su „riboto“ išteklių naudojimo intensyvumu ir esama bei būsima šio naudojimo vertė“⁴⁰.

68. Man atrodo, kad ikimokestinėmis pajamomis, kurias įmonė uždirbo teikdama elektroninių ryšių paslaugas, pagrįstas mokestis yra tik netiesiogiai susijęs su valstybinės žemės, ant kurios, virš kurios arba po kuria įrengta infrastruktūra, kuri sudaro sąlygas teikti tokias paslaugas, naudojimo vertę, todėl abejotina, ar tokiu būdu apskaičiuotas mokestis gali padėti užtikrinti optimalų tos valstybinės nuosavybės naudojimą. Kaip teigia generalinė advokatė Eleanor Sharpston, „[a]trodo, kad įmonės gautomis bendromis pajamomis grindžiamas mokestis gali būti taikomas iš esmės siekiant gauti pajamų“⁴¹, todėl jis nesuderinamas su Leidimų direktyvos 13 straipsniu.

69. Šiuo atžvilgiu Ispanijos vyriausybė teigia, kad sudėtinga nustatyti valstybinės nuosavybės panaudojimo vertę, nes iš esmės nėra tokios nuosavybės arba jos panaudojimo rinkos. Pasak Ispanijos vyriausybės, mokesčio apskaičiavimo, atsižvelgiant į įmonės ikimokestines pajamas, kurias ji gavo teikdama elektroninių ryšių paslaugas, būdas sudaro sąlygas įvertinti valstybinės nuosavybės naudojimo vertę, nes tos pajamos gaunamos naudojant tą nuosavybę. Pamplonos savivaldybės taryba taip pat teigia, kad ikimokestinių pajamų, kurias įmonė uždirbo teikdama elektroninių ryšių paslaugas, dalis atitinka valstybinės žemės, ant kurios, virš kurios arba po kuria įrengti įrenginiai, sudarantys sąlygas teikti tas paslaugas, naudojimo vertę.

70. Manau, kad šiam teiginiui negalima pritarti atsižvelgiant į tai, kad ryšys tarp ikimokestinių pajamų, uždirbtų teikiant tokias paslaugas, ir tokios valstybinės nuosavybės naudojimo vertės yra tik netiesioginis. Įmonės ikimokestinių pajamų dydis priklauso ne tik nuo ant valstybinės nuosavybės įrengtų įrenginių naudojimo intensyvumo, bet ir nuo daugybės kitų aspektų, pavyzdžiui, įmonės priimamų sprendimų dėl kainų. Be to, įmonės ikimokestinės pajamos gali būti tik tos įmonės vykdomo valstybinės nuosavybės naudojimo vertės orientyras. Kaip teigia Komisija, tai nėra *veiksmingo* arba „optimalaus“ tos valstybinės nuosavybės naudojimo vertės orientyras, kaip reikalaujama pagal Leidimų direktyvos 13 straipsnį.

71. Ketvirta, jeigu mokesčio už įrenginių, įrengtų ant valstybinės ar privačios nuosavybės, virš jos ar po ja, naudojimą apskaičiavimo būdas yra nevienodas fiksuotojo ryšio telefonijos ir mobiliojo ryšio telefonijos operatoriams arba tų įrenginių savininkams ir naudotojams, kai tų įmonių padėtis nesiskiria, tai reikštų diskriminacinį elgesį, kuriuo pažeidžiamas Leidimų direktyvos 13 straipsnis.

72. Šiuo atžvilgiu pažymiu, kad pagal Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 5 straipsnio 1 dalį tame potvarkyje nustatyta rinkliava apskaičiuojama atsižvelgiant į įmonės ikimokestines pajamas, taikomas fiksuotojo ryšio telefonijos operatoriams, bet ne mobiliojo ryšio telefonijos operatoriams⁴².

39 2011 m. kovo 10 d. Sprendimas *Telefónica Móviles España* (C-85/10, EU:C:2011:141, 28 punktas) ir 2013 m. kovo 21 d. Sprendimas *Belgacom ir kt.* (C-375/11, EU:C:2013:185, 51 punktas).

40 Generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvada, pateikta sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 76 punktas).

41 Generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvada, pateikta sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 79 punktas).

42 Šiuo klausimu žr. *Tribunal Superior de Navarra* (Navaros aukštesnysis teisingumo teismas) sprendimą panaikinti Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 5 straipsnio 1 dalyje vartojamą sąvoką „mobiliojo“, kaip nurodyta šios išvados 14 punkte.

73. Pamplonos savivaldybės tarybos manymu, tai nėra diskriminacinis elgesys. Pasak Pamplonos savivaldybės tarybos, jeigu teikiant fiksuotojo ryšio ir interneto prieigos paslaugas reikia po valstybine nuosavybe nutiesti kabelius, tai mobiliojo ryšio telefonijos paslaugoms teikti (dažniausiai) požeminiai kabeliai nereikalingi, todėl pirmųjų minėtų paslaugų teikėjai gali būti vertinami skirtingai, palyginti su antrųjų paslaugų teikėjais, atsižvelgiant į mokestį, kuriuo apmokestinamas po valstybine nuosavybe nutiestų kabelių naudojimas.

74. Būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugų teikėjų padėtis yra kitokia, atsižvelgiant į tai, kad jie, kitaip nei mobiliojo ryšio paslaugų teikėjai, intensyviau naudoja po valstybine nuosavybe įrengtus įrenginius. Jeigu taip, ši aplinkybė gali pateisinti nevienodą vertinimą, pavyzdžiui, skirtingą mokesčio už šių įrenginių naudojimą apskaičiavimo būdą. Tačiau priešingu atveju toks nevienodas elgesys būtų nepateisinamas atsižvelgiant visų pirma į pareigą užkirsti kelią diskriminacijai dėl konkrečios technologijos naudojimo, kaip nustatyta Leidimų direktyvos 2 konstatuojamojoje dalyje⁴³.

75. Bet kuriuo atveju primenu, kad jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prieitų prie išvados, kad Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatyta rinkliava nėra diskriminacinė, Leidimų direktyvos 13 straipsnyje nustatytos sąlygos yra kumuliatyvios⁴⁴. Todėl tam, kad ta rinkliava būtų nesuderinama su minėta nuostata, pakanka, kad, kaip nurodyta šios išvados 66–70 punktuose, ja nebūtų siekiama užtikrinti optimalaus po valstybine nuosavybe įrengtų įrenginių naudojimo, ir nereikia nustatyti, kad tas mokestis taip pat yra diskriminacinis.

76. Penkta, jeigu mokestis už įrenginių, įrengtų ant valstybinės nuosavybės, virš jos ar po ja, naudojimą būtų nustatomas neatsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnio tikslus, ypač konkurencijos skatinimą teikiant elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas ir šių tinklų ir paslaugų vidaus rinkos plėtrą, tas mokestis būtų nesuderinamas su Leidimų direktyvos 13 straipsniu.

77. Remiantis jurisprudencija, reikalavimas, jog į tuos tikslus būtų atsižvelgiama, reiškia, kad mokesčio dydis negali būti toks, kad trukdytų naujų operatorių patekimui į rinką arba sumažintų telekomunikacijos paslaugų operatorių galimybes kurti inovacijas. Tai taip pat reiškia, kad draudžiama iškraipyti konkurenciją, o tai galima garantuoti, tik jeigu įvairiems ekonominės veiklos vykdytojams bus garantuotos vienodos galimybės⁴⁵.

78. Šioje byloje Mokesčių potvarkio Nr. 22/2014 5 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai operatorius naudoja kitai įmonei priklausančią tinklą, to operatoriaus mokėtino mokesčio apmokestinimo bazę sudaro uždirbtos ikimokestinės pajamos, atėmus bet kokias tinklo savininkui mokėtinas sumas už to tinklo naudojimą (pastarosios sumos įtraukiamos į tinklo savininko ikimokestines pajamas).

79. Todėl negalima teigti (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), kad vienodos galimybės neužtikrinamos operatoriams, kuriems *priklauso* įrenginiai, naudojami elektroninių ryšių paslaugoms teikti, ir operatoriams, kurie *naudoja* šiuos įrenginius, kadangi pastarieji iš Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 nustatytos rinkliavos apmokestinamosios bazės gali atimti sumas, sumokėtas už įrenginių naudojimą, todėl jiems neatsiranda dvigubos finansinės naštos⁴⁶.

43 Generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvada, pateikta sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 88 ir 89 punktai).

44 Žr. šios išvados 62 punktą.

45 2011 m. kovo 10 d. Sprendimas *Telefónica Móviles España* (C-85/10, EU:C:2011:141, 30 punktas). Taip pat žr. 2005 m. spalio 20 d. Sprendimą *ISIS Multimedia Net ir Firma O2* (C-327/03 ir C-328/03, EU:C:2005:622, 39 punktas).

46 Žr. generalinės advokatės Eleanor Sharpston išvadą, pateiktą sujungtose bylose *Vodafone España* (C-55/11, C-57/11 ir C-58/11, EU:C:2012:162, 63 punktas).

80. Vis dėlto, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarytų išvadą, kad vienodos galimybės iš tikrųjų užtikrinamos, tai neturėtų būti priežastis priėti prie išvados, kad tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014, dera su Leidimų direktyvos 13 straipsniu, atsižvelgiant į tai, kad, kaip minėta šios išvados 62 punkte, toje nuostatoje nustatytos sąlygos yra kumuliatyvios.

81. Darau išvadą, kad Teisingumo Teismui nusprendus, jog tokia rinkliava, kokia nustatyta Mokesčių potvarkyje Nr. 22/2014 ir kurios sumokėjimo prievolė atsiranda ne įrengus įrenginius, bet naudojant įrenginius, įrengtus ant valstybinės nuosavybės, virš jos arba po ja, patenka į Leidimų direktyvos 13 straipsnio taikymo sritį, ta nuostata turėtų būti aiškinama kaip draudžianti tos rinkliavos apskaičiavimo būdą, pagal kurį atsižvelgiama tik į ikimokestines pajamas, kurias įmonė uždirbo atitinkamoje savivaldybėje teikdama fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugas.

IV. Išvada

82. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Tribunal Supremo* (Aukščiausiasis Teismas, Ispanija) pateiktus prejudicinius klausimus:

- 1) Fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugos turi būti laikomos elektroninių ryšių paslaugomis, kaip jos suprantamos pagal 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) 2 straipsnio c punktą, ir, būdamos tokios, elektroninių ryšių paslaugomis 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva), įskaitant jos 12 ir 13 straipsnius, tikslais.
- 2) Direktyvos 2002/20 12 ir 13 straipsniai turi būti aiškinami kaip nedraudžiantys nustatyti tokios rinkliavos, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kurios sumokėjimo prievolė atsiranda dėl išimtinio arba specialaus valstybinės žemės, virš jos esančios erdvės arba šios žemės gelmių naudojimo infrastruktūrai, sudarančiai sąlygas teikti fiksuotojo ryšio telefonijos ir interneto prieigos paslaugas.